

Editor:

Hadrian Mateescu

Redactor:

Camelia Coste

Concept grafic:

Silvia Olteanu, Alexandru Botea

Corector:

Cristina Teodorescu

DTP:

Mihaela Mănoiu

Copyright © Haralamb Zincă, 1967

Copyright © Haralamb Zincă, 1991

Copyright © 2021 Publishing Solutions

Este interzisă reproducerea integrală sau parțială a lucrării,
sub orice formă, fără permisiunea scrisă a editurii.

Toate drepturile rezervate.

Casa Presei Libere, Corp A3-A4, Etaj 1

Tel.: 021.336.36.33

E-mail: office@publisol.ro

Găsiți cărțile noastre pe www.publisol.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ZINCĂ, HARALAMB

Cesurile Sfântului Bartolomeu ; Temerarul /

Haralamb Zincă. - Petrești : Publisol, 2021

ISBN 978-606-9739-80-8

821.135.1

care o deschise printr-o ușoară apăsare și preciză: Chesterfield.

Cei doi călători români nu-l refuzară, dar aproape în același timp întinseră și ei pachetele.

Străinul exclamă:

— Ah, ospitaliera țară românească! Luă din fiecare pachet câte o țigară. Ospitalitatea dumneavoastră e proverbială! Își aprinse o țigară Favorit, trase câteva fumuri și aprecie: Are o aromă plăcută.

După un timp, trenul atinse punctul de frontieră Curtici. Călătorii își completează declarațiile de trecere pe teritoriul României. Vameșii își făcură și ei apariția. Treceau dintr-un compartiment în altul, salutau respectuos călătorii și tot respectuos își îndeplineau obligațiile legale. Străinul prezentă la control cele două valize. Le deschise, deși nimeni nu-i ceruse acest lucru. Vameșii însă îl salutară și trecură în compartimentul următor.

— Ce control sumar, se miră străinul, punându-și valizele la loc. Nu mă așteptam.

Ieși pe culoar, privind curios după vameși.

În sfârșit, controlul vamal se încheie. Trenul plecă. Străinul rămase la fereastră, fermecat de noutatea peisajului. Era o primăvară târzie, verdele crud al ierbii și al frunzelor îi încânta privirea. Fuma mult, ofta și, asemenea unui copilandru, se uita bucuros după fiecare amănunt zărit în plin câmp sau prin gări.

După o bucată de vreme, un tovarăș de compartiment îi atrase atenția că ar trebui să se pregătească. „Urmează Aradul!“ Străinul tresări, mulțumi și începu să-și adune bagajul. Curând, trenul își încetini viteza, apoi opri. Străinul își luă rămas-bun de la cei cu care călătorise mai bine de douăsprezece ore.

I se ură vacanță plăcută, succes deplin la vânătoarea de mistreți. Cineva îl ajută la coborâre. De pe peron, turistul mai aruncă o privire surâzătoare celor de la fereastră, după care se îndreptă spre ieșire. Un hamal își oferi serviciile, el însă îl refuză politicos.

Se opri în fața gării, lăsă valizele din mână și, tulburat, încercă să cuprindă totul dintr-o privire – cerul senin, turnurile vechilor clădiri, țigla colorată a acoperișurilor, forfota călătorilor care soseau ori plecau. Broboane de sudoare îi năpădiră fruntea brăzdată de cute energice. Apoi, vrând parcă să-și curme propria-i nostalgie, apucă brusc valizele și se îndreptă spre primul taxi ieșit în cale.

— La hotel Continental, te rog!

Șoferul făcu un semn din cap că a înțeles și apăsă pe accelerator. Împins de o nestăpânită curiozitate, străinul privea înfrigurat când în stânga, când în dreapta drumului.

— N-ați mai fost de mult pe la Arad? întrebă șoferul care observase prin oglinda retrovizoare neliniștea atât de caracteristică unor vizitatori.

— Ce schimbat e orașul! exclamă pasagerul. E foarte schimbat.

— Da, da, confirmă șoferul.

Ar fi vrut să mai adauge ceva, însă în aceeași clipă mașina opri în fața hotelului.

— O, am și ajuns! constată străinul cu tristețe și oftă.

Șoferul îi deschise portiera, îl ajută să coboare, să-și ducă valizele, primi un bacșiș gras, mulțumi și plecă.

La intrare, fu întâmpinat de către directorul hotelului, care îl întrebă în germană:

— Domnul Bartolomeu Grieg?
— Eu sunt, răspunse străinul în românește.
— Fiți bine-venit, îi ură hotelierul. Vă așteptam.
Știți românește?

— Cum să nu, am locuit cândva în orașul dumneavoastră...

Domnul Grieg îi întinse pașaportul.

— ...Am reținut pentru dumneavoastră camera 15, la etajul întâi. Doriți s-o vedeți mai întâi?

Domnul Bartolomeu Grieg lăasă bucuros valizele la recepție și-și urmă gazda – un bărbat scund, rotofei și cu o chelie acoperită de câteva fire cărunte.

Politicos din cale-afară, hotelierul îi prezentă camera rezervată:

— În hotelul nostru vă puteți bucura de tot confortul. Iată vestibulul... În dreapta aveți baia... Ferestrele camerei dau spre Mureș.

Străinul, cu aceeași privire pierdută parcă în adâncul amintirilor, cercetă încântat mobilierul, camera. Nu-și ascunse mulțumirea:

— Îmi place! Rămân aici.

— Conducerea hotelului vă dorește vacanță plăcută. Rotofeiul îi aruncă străinului un surâs profesional și, retrăgându-se, se înclină spunând: O să vă trimit imediat valizele!

După plecarea hotelierului, Bartolomeu deschise fereastra. O boare răcoroasă umflă perdeaua pufoasă. Își scoase haina și rămase în vestă. Simți boarea înfiorându-i trupul înfierbântat. Se întinse, oasele îi trosniră sec, căscă și privi satisfăcut în jur.

Cineva bătu la ușă. Un băiat îi aduse bagajul. Truda băiatului fu răsplătită cu o bancnotă de cinci lei. Apoi

își desfăcu valizele; trecu în baie, făcu un duș rece, reveni în cameră, lăsă staturile de la fereastră și plonjă ștregărește în patul moale și odihnitor.

2

După-amiază, în jurul orei 17, hotelierul îl văzu pe domnul Bartolomeu Grieg ieșind nemulțumit de la braseria hotelului. Se grăbi deci să-l întrebe:

— Domnule Grieg, vă văd indispus... V-au nemulțumit cumva serviciile noastre?

— O, nu! se grăbi Grieg să-l liniștească. Hotelul dumneavoastră este excelent. Surâse necăjit, iar cutele din jurul gurii i se adânciră puternic. Mi s-a întâmplat un accident A! Nu vă speriați! Nu-i prea grav. Domnul Grieg întinse mâna stângă și-și arată ceasul, un Atlantic din aur. L-am lovit, pesemne, și l-am stricat. Mai mult din obișnuință, duse ceasul la ureche, închipuindu-și că, prin cine știe ce minune, și-ar fi reluat tic-tacul. Nu mai merge. A stat.

— Da, păcat! îl compătimi rotofeiul. Dar nimic mai simplu, îl puteți da la reparat.

— Îmi puteți recomanda un ceasornicar de încredere?

— Cum să nu, chiar pe strada noastră... strada Republicii, se găsesc două cooperative.

— Nu m-ați înțeles, zise străinul, eu am întrebat de un ceasornicar.

— Am înțeles bine, zâmbi hotelierul condescendent. La noi, ceasornicarii sunt organizați în cooperative.

— În cooperative?! murmură străinul cu un aer dezamăgit. Nu vă supărați... credeți că pot să am... Știți, e din aur...

Grieg întinse din nou mâna stângă și-și arată ceasul...

— O, puteți să aveți încredere! Dacă doriți, avem și un particular... unul Romoșan, pe strada T... nr. 51. Știți unde vine... Eu unul însă nu vi l-aș recomanda. Apelați la serviciile cooperativelor, insistă el cu o intonație care amintea de vocea crainicilor de la radio.

— Vă mulțumesc...

— La dispoziția dumneavoastră, domnule Grieg...

Rotofeiu se înclină și zâmbi serviabil.

Străinul își mai duse o dată ceasul la ureche și părăsi hotelul vădit indispus. În stradă, rămase o clipă locului, descumpănit. Apoi, ca și când și-ar fi amintit de un anume lucru, porni mai departe, spre centrul orașului. Soarele asfințea; umbre uriașe se întindeau peste oraș, învăluindu-l. Pășea fără grabă, prudent parcă; în răstimpuri se oprea, se uita melancolic în jur, asaltat, fără îndoială, de aduceri-aminte. Poate de aceea nu o observă pe tânăra în albastru care se luase după el, înregistrându-i fiecare mișcare.

Clădirile din centrul orașului i se păruseră domnului Bartolomeu Grieg neschimbate. Doar magazinele, firmele aveau altă înfățișare, necunoscută de el până atunci. Îl uimeau animația străzii, buna dispoziție a trecătorilor. După un timp, descoperi vitrina unui magazin de ceasuri și se opri în dreptul ei. Cercetă curios și cu luare-aminte mărcile, prețurile, apoi își duse propriul ceas la ureche: nu, tot nu funcționa. Ceva mai târziu, femeia în albastru îl văzu dând târcoale unei cooperative de ceasornicari. Bartolomeu Grieg intenționa chiar să intre, dar se răzgândi. Urmăritoarea sa nu avea cum să presupună că el, în clipa aceea, își amintise adresa ceasornicarului particular. Bartolomeu Grieg

știa unde se găsește strada T. Porni într-acolo, cu același pas rar și elastic. Descoperi curând firma atelierului – mică, cenușie, pictată cu litere negre. Citi de departe: „Ceasornicărie D. Romoșan“. Trecu apoi nehotărât prin fața atelierului, însă după câțiva pași făcu cale-ntoarsă, atras parcă de vitrina mizeră a dughenei. Cercetă cu un dispreț justificat ceasurile vechi, demodate, care arătau ore deosebite. Prin geamul prăfuit al vitrinei, îl zări și pe stăpânul ceasornicăriei. Stătea la măsura sa de lucru și, cu o lupă prinsă de ochiul drept, meșterea ceva la un cesuleț. Era singur în atelier. Domnul Bartolomeu se hotărî, în sfârșit, să intre. Numai atunci își dădu seama cât de întunecos și de sărăcăcios era atelierul și o inexplicabilă senzație de îngrijorare puse stăpânire pe el. Ceasornicarul își înălță capul, lăsă lupa să cadă și se ridică să-și întâmpine clientul.

— Cu ce vă putem fi de folos?

Ceasornicarul părea să fie mult mai în vârstă decât acest turist străin, rătăcit în atelierul său; poate din pricina chipului său brăzdat de riduri sau, poate, din pricina părului cărunt și rar. Avea însă o privire care-l întinerea, o privire puțin vicleană, puțin ștregărească. Și, ciudat, întâlnindu-i ochii, Bartolomeu Grieg simți cum unda aceea de îngrijorare i se risipește.

Nu răspunse imediat la întrebarea meseriașului. Cu mișcări calme, își scoase ceasul și-l puse pe tejghea.

— Mi s-a stricat!

Niște degete lungi, uscate și febrile, apucară ceasul din aur.

— Ehei! Ce piesă rară! Atlantic! Din aur! Ultimul tip, nu-i așa? De mult n-am mai ținut în mână o asemenea piesă! mărturisi sincer emoționat.

— L-am stricat, nu-mi dau seama cum, îi explică domnul Bartolomeu.

Ochii mici și curioși ai ceasornicarului îl disecară cu un interes aparte. Pesemne se străduia să determine acea legătură intimă între valoarea ceasului și personalitatea neașteptatului său client. „Cum de-și putea permite să strice un ceas atât de valoros? Și dintr-odată ținuta și distincția vizitatorului îl impresionară plăcut. Spuse:

— Aș fi nespus de măgulit să-l pot repara. Mâinile uscățive și foarte îndemânatice ale meșterului se apucară mecanic de lucru; după ce înlătură capacul, nu-și putu stăpâni o exclamație de uluire: O, ce minune de mecanism! Câtă finețe, domnule! O adevărată bijuterie.

Cercetă îndelung, cu ajutorul lupei, piesele fine ale ceasului din aur, pietrele sale minuscule. În cele din urmă, spuse cu o adâncă mâhnire:

— L-ați forțat... Ați forțat arcul, domnule... Lăsa lupa să-i cadă și-și privi clientul cu o vădită părere de rău. Nu pot să vă fiu de folos. N-am piese de schimb la valoarea ceasului.

— Păcat, oftă Bartolomeu după o scurtă tăcere. Îmi pare tare rău! Știți, sunt în trecere prin țara dumneavoastră, prin Arad, și vă închipuiți ce înseamnă pentru mine să am un ceas.

Ceasornicarul mai admiră un timp mecanismul ceasului, apoi i-l înapoie turistului.

— La noi nu se mai găsesc de mult ceasuri Atlantic... Dacă doriți, vă pot pune, provizoriu, un arc, iar când o să ajungeți acasă, o să-l înlocuiți.

Domnul Grieg se posomorî de-a binelea. Capul îi căzu în piept, sprâncenele i se adunară la rădăcina nasului.

— Nu puteți procura piese de schimb?

— Regret, domnule, nu pot.

— Hm! mare ghinion, suspină el. Cât valorează în România ceasul ăsta?

— Nu cumva vreți să-l vindeți? se interesă Romoșan, tulburat.

Brusc, licărul din adâncul ochilor săi mici începu să sclipească, de parcă ar fi izbutit să intercepteze niște semnale tainice.

— Nu, domnule, cum o să-l vând?! Am întrebat doar așa, cât valorează...

După un timp de gândire, ceasornicarul răspunse:

— O mie opt sute de lei.

— Numai atât?! exclamă Bartolomeu Grieg, descrețindu-și sprâncenele.

Romoșan păru puțin încurcat, înălță din umeri ca și când ar fi vrut să se scuze că valoarea obiectului în discuție se ridica doar la o mie opt sute de lei.

În timp ce-și prindea la mână ceasul, străinul oftă iar și dădu trist din cap; evident, ceva îl nemulțumea sau nu-i convenea.

Se uită în stradă: femeia în albastru care se opriese pentru o clipă în fața vitrinei izbutise să se facă nevăzută la vreme.

— Cât vă datorez? întrebă el, arătându-se gata să plătească oricât i s-ar cere.

— Nimic, domnule!

— Atunci... La revedere și vă mulțumesc pentru amabilitate...

— La revedere, domnule!

În dreptul ușii, Bartolomeu Grieg se răzgândi și nu mai apăsă clanța.

— Să zicem că m-aș hotărî să-l vând... S-ar găsi oare cineva să mi-l cumpere?

— Cum să vă spun?! Întrebarea îl luase prin surprindere. Chiar vreți să-l vindeți?

Bartolomeu reveni la tejehea, în dreptul ceasornicarului.

— S-ar găsi vreun client? stăruie străinul.

Romoșan, mai mult din obișnuință, se uită în direcția vitrinei. Văzu strada... trecătorii...

— La noi, cum să vă explic... Glasul meseriașului i se păru străinului gătit de frică, de o neliniște lăuntrică. Știți, e cam primejdios... Ceasul e din aur... Trafic... Totuși, aș putea să caut... să încerc... Ați obține pe el...

— Cât? o luă străinul înainte.

— Să-l mai văd o dată, propuse Romoșan cu ceva mai multă îndrăzneală, întinzând mâna după ceas.

Domnul Bartolomeu Grieg ezită să i-l dea. În cele din urmă, și-l scoase de la mână. Ceasornicarul îl cercetă din nou, apoi zise:

— Așa cum v-am mai spus: o mie opt sute de lei!

Bartolomeu nu răspunse imediat. Deveni brusc prevăzător și nu-și mai lua ochii de la ușă.

— Și dacă ați pune un arc nou, cât m-ar costa?

— Optzeci de lei, răspunse ceasornicarul prompt, dar și dezamăgit de terminarea discuției. Măine, la ora 17, îl puteți ridica gata reparat.

— Îmi dau seama că e mai bine să-mi puneți un arc, se hotărî străinul. Nu știu... o să mă mai gândesc. De lăsat însă îl las... Până mâine o să vă gândiți și dumneavoastră.

Un licăr de speranță se aprinse în ochii ceasornicarului.

— Să știți că risc...